

การเร่งรัดพัฒนาการส่งออกของไทย

ในปี 2526 ที่ผ่านมา ภาวะการค้าของประเทศไทยตกอยู่ในช่วงของความซบเซามากที่สุด ยอดดุลการค้าขาดดุลเป็นมูลค่าถึง 91,012 ล้านบาท โดยมีการส่งออกมูลค่า 146,437 ล้านบาท เปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2525 ซึ่งมีมูลค่า 159,723 ล้านบาท ลดลงถึงร้อยละ 8.3 นับเป็นครั้งแรกในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา มีการส่งออกมีมูลค่าลดลง ในด้านการนำเข้ามีมูลค่า 237,449 ล้านบาท เปรียบเทียบกับปี 2525 ที่นำเข้าในมูลค่า 196,616 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.8 มีผลทำให้ในปี 2526 ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้ามากเป็นประวัติการณ์ และนอกจากจะขาดดุลการค้ามากแล้ว ในส่วนของบัญชีดุลการชำระ เงินยังขาดดุลเป็นมูลค่าถึง 18,078 ล้านบาทนับว่าสูงที่สุดเท่าที่เคยขาดดุลมา

สำหรับในปี 2527 ที่จะถึงนี้ คณะกรรมการพัฒนาการส่งออก โดยมีกรมพาณิชย์ สัมพันธ์ เป็น เลขานุการ ได้คาดคะเนการส่งออกปี 2527 ไว้ว่า จะมีมูลค่าประมาณ 159,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2526 ร้อยละ 8.9 ทั้งนี้โดยมีข้อสมมุติฐานที่ว่าสภาวะเศรษฐกิจทั่วไปจะดีขึ้น และมีการส่งเสริมการส่งออกอย่างเต็มที่ ในด้านการนำเข้านั้น ได้มีการประมาณกันไว้ว่าจะมีมูลค่า 234,300 ล้านบาท ลดลงจากปี 2526 ร้อยละ 1.2 ซึ่งจะมีผลทำให้ประเทศไทยขาดดุลการค้ามูลค่า 75,000 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าปัญหาการขาดดุลการค้ายังคงเป็นปัญหาใหญ่ที่ฝ่ายรัฐบาลต้องให้ความสนใจอย่างมาก โดยเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2527 นี้ คณะรัฐมนตรี เศรษฐกิจได้มีการประชุมพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางต่อการส่งออกของไทยไปยังต่างประเทศซึ่งมีอยู่ 2 ประการ คือ การแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศและการกีดกันทางการค้าซึ่งคณะรัฐมนตรี เศรษฐกิจได้มีมติแก้ไขดังนี้

1. ให้คณะกรรมการพัฒนาการส่งออกไปดำเนินการในรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและแนวทางส่งเสริมการส่งออก
2. ให้คณะกรรมการพัฒนาการส่งออก เตรียมมาตรการส่งเสริมการค้ากับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศสังคมนิยมโดยเฉพาะในเรื่องการค้าในระบบแลกเปลี่ยนสินค้า (COUNTER TRADE)
3. ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับกระทรวงพาณิชย์ไปพิจารณาปรับแนวทางความสัมพันธ์ทางการค้า การ เศรษฐกิจกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

เพราะปรากฏว่าประเทศไทยมักจะถูกกีดกันทางการค้าจากประเทศเหล่านี้

4. ให้คณะกรรมการพัฒนาการส่งออกไปพิจารณาดำเนินการ เพื่อเพิ่มบทบาทของภาครัฐบาลและเอกชน ในการส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำเข้าสินค้าไทยในต่างประเทศ และกำหนดนโยบาย เพื่อให้บริษัทต่างประเศนำเข้าสินค้าไทย ได้มีส่วนในการกำหนดในการส่งออกสินค้าไทยไปต่างประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

5. ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนไปพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการลงทุน เพื่อส่งออก

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพความเป็นจริงทางการค้าของประเทศไทย หลังจากจากที่หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนได้ร่วมกัน เดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศแล้ว ปรากฏว่า มีจุดที่น่าสนใจอยู่หลายประการ คือ

1. การพัฒนาสินค้าส่งออกที่สำคัญ (EXPORT PRODUCT DEVELOPMENT) เป็นเรื่องที่เป็นปัญหามาก เนื่องจากบางครั้งเราเชิญพ่อค้าชาวต่างประเทศ (IMPORTER) มาแล้ว แต่ปรากฏว่าเราไม่มีสินค้าที่จะขายให้ซึ่ง เป็นการเสียโอกาสในการขายสินค้าของไทยอย่างมาก ดังนั้น ทนทางแก้ไขก็คือ จะต้องมีการเร่งรัดการผลิตสินค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่หลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาคเอกชน และรัฐบาลควรจะได้มีการร่วมมือกันรณรงค์เป็นเป้าหมายของชาติ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาคัดเลือกออกมาว่ามีสินค้านายการใดที่สมควรจะให้การสนับสนุนส่งเสริม เพื่อ เป็นสินค้าส่งออก เป็นพิเศษ และจะไม่เจาะจง เฉพาะสินค้า เกษตร เท่านั้น หากแต่จะพิจารณาครอบคลุมไปถึงสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งกำลังมีบทบาทมากขึ้นด้วย

2. การค้ากับประเทศสังคมนิยม เนื่องจากประเทศสังคมนิยม เป็นตลาดขนาดใหญ่ที่ประเทศไทยได้ละ เลยมมาโดยตลอด อัน เป็นผลมาจากการใช้นโยบายการเมืองเหมือนนโยบายเศรษฐกิจ ประกอบกับประเทศสังคมนิยมยังไม่สามารถติดต่อค้าขายด้วยวิธีปกติธรรมดาได้ การค้าจึง เป็นการแลกเปลี่ยนกันระหว่างสินค้าต่อสินค้า หรือการค้าแบบรัฐต่อรัฐ (G TO G) ซึ่งภาคเอกชนไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างคล่องตัว สำหรับปัญหาการค้ากับประเทศสังคมนิยมนี้ จะแก้ไขได้โดยการจัดตั้ง COUNTER TRADE ซึ่งเป็นระบบการซื้อขายสินค้าโดยมีผู้ขาย เป็นผู้ส่งออกภาคเอกชน จะขายสินค้าพร้อมกับส่งสินค้า หรือบริการให้แก่ผู้ซื้อที่เป็นภาครัฐบาล (ส่วนใหญ่เป็น

ประเทศสังคมนิยม และประเทศกำลังพัฒนาที่มีเศรษฐกิจไม่ดันทัก) ในระบบ COUNTER TRADE นี้ ผู้ขายจะต้องตกลงซื้อสินค้าจากประเทศผู้ซื้อด้วย เป็นการตอบแทนตามมูลค่าที่คิดเป็นร้อยละของมูลค่าที่ได้มีการตกลงไว้ในสัญญา

ระบบ COUNTER TRADE มองดูอย่างผิวเผินแล้วจะคล้ายกับวิธี BARTER BUYBACK หรือ COUNTER PURCHASE แต่ที่จริง ๆ แล้ว มีความแตกต่างกัน คือ ระบบ COUNTER TRADE นอกจากจะเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้ากันแล้วยังมีการให้เงิน เชื่อมรวมอยู่ด้วย

๓. จะต้องมีการปรับปรุงและศึกษาบทบาทของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ (TRADING COMPANY) ใหม่ เพราะเท่าที่ผ่านมานับตั้งแต่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ประกาศส่งเสริมกิจการบริษัทการค้าระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2527 เป็นต้นมา การดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย มีหลายบริษัทที่ประสบกับความล้มเหลว และอีกหลายบริษัทที่ต้องประสบกับความล้มเหลว

ปัจจุบันคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้อนุมัติให้การส่งเสริมกิจการบริษัทการค้าระหว่างประเทศไปแล้ว เป็นจำนวนทั้งสิ้น 21 ราย ผลปรากฏว่าไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ และถูกยกเลิกไปแล้ว 4 ราย ถูกเพิกถอนบัตรส่งเสริม 2 ราย (เนื่องจากไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด 1 ราย และไม่สามารถส่งออกได้ตามเงื่อนไข 2 ราย) หลังจากบริษัทการค้าระหว่างประเทศดำเนินงานได้สักระยะหนึ่ง ปรากฏผลการดำเนินงานยังไม่อยู่ในขั้นที่น่าพอใจ ทางการจึงได้ประกาศระงับการให้การส่งเสริม เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2524 ในขณะที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับการส่งเสริมการลงทุนและบัตรส่งเสริมยังมีผลบังคับใช้อยู่จำนวน 14 ราย เปิดดำเนินการไปแล้ว 12 ราย เหลืออีก 2 ราย ที่ยังไม่ได้เปิดดำเนินการ

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของบริษัทการค้ากับการส่งออกของประเทศไทยจะพบว่าในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2522-2526) มูลค่าการส่งออกสินค้าออกโดยบริษัทการค้าระหว่างประเทศคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 2.68 ของการส่งออกทั้งหมดโดยเฉลี่ย ซึ่งนับว่าน้อยมาก และถ้าหากจะพิจารณาถึงรายการสินค้าในบัญชีที่ 3 ที่ทางการมุ่งจะให้ขยายการส่งออกด้วยแล้ว ปรากฏว่ามีสัดส่วนอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.97 ของการส่งออกทั้งหมด การที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศยังไม่สามารถส่งออกสินค้าออกได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด ก็เป็นปัญหาใหม่อีก

ปัญหาหนึ่งของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งทางการควรที่จะแก้ไข เพราะการส่งสินค้าออกนั้น มีปัจจัยหลาย ๆ ประการด้วยกัน นับตั้งแต่ภาวะการผลิตภายในประเทศ และภาวะเศรษฐกิจของต่างประเทศ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการส่งออกมากและบางเรื่อง เป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งทางการควรจะได้มีมาตรการผ่อนปรน นอกจากนั้น ในด้านมาตรการที่จะส่งเสริมการส่งออกด้วยมาตรการทางด้านการเงินที่ผ่านสายงานของธนาคารแห่งประเทศไทยก็ควรจะให้สิทธิประโยชน์มากกว่าในปัจจุบัน

ปี 2527 นี้ ทางการน่าจะได้มีการกำหนดให้ เป็นปีแห่งการ เร่งรัดพัฒนาการส่งออก และควรให้ความสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศอย่างจริงจัง การส่งสินค้าออกมิใช่จะเป็นเพียงหน้าที่ของฝ่ายเอกชน หากแต่ทางการก็มีบทบาทอยู่ด้วย เป็นอย่างมาก การรณรงค์เร่งรัดพัฒนาการส่งออกระดับชาติจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทุกหน่วยงาน เพราะถ้าเราไม่เริ่มทำอะไรกันอย่างจริงจังตั้งแต่บัดนี้ ในอนาคตภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศไทย เราอาจจะแย่ลงกว่าปัจจุบันอีก

การส่งออกของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ

ปี	สินค้าส่งออก ของ ประเทศไทย	การส่งออกของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ			ร้อยละ ของการ ส่งออกทั้งหมด
		บัญชีที่ 1 บัญชีที่ 2 ⁺	บัญชีที่ 3	รวมทั้ง 3 บัญชี	
2522	108,179.0	959.2	263.8	1,223	1.13
2523	133,197.2	1,158.4	757.6	1,916	1.44
2524	153,000.7	2,814.7	1,039.3	3,854	2.52
2525	159,728.2	3,808.1	1,308.9	5,117	3.20
2526	146,437.0	3,710.2	3,750.8	7,461	5.10

ที่มา . กรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

จาก : สรุปรายชำนธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ปีที่ 15 ฉบับที่ 10

วันที่ 16 - 31 พฤษภาคม 2527 หน้า 18-24